

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Viator Christianvs Recta Ac Regia in coelum Via tendens

Soliloquium Animae. Vallis Liliorum. De Tribus Tabernaculis. Gemitus & suspiria animæ pœnitentis, seu de Vera Compunctione Cordis. Cohortatio ad Spiritualem profectum

Thomas <von Kempen>

Coloniae Agrippinae, 1682

Cohortatio Ad Spiritualem Profectum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53320](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53320)

COHORTATIO

A D

SPIRITUALEM
PROFECTUM.

I. **C**harissime Frater, libenter tecum divido, si quid boni Dominus pauperi servo suo suggesserit. Ego sum pauper & mendicus; sed spero quod Dominus sollicitus erit mei & tui similiter. Unde oro ejus clementiam, ut eleemosyna communis sit nobis de largitate mensæ ejus.

Occurrit hodie Dominus mendico suo, cum suavissimo pane de cælo. Dulcis admodum & gratiosus sermo, infusus est auribus meis. Sonuit enim lectio Apocalypsis: & de multitudinæ tantorum mysteriorum, retentus est apud me brevis versiculus. Plura capere non sufficio; sed nec pauca, quæ obscurius sonant.

Dedit Dominus, ut aliquid breviter & dulciter sonaret, unde

Occasio
argu-
mentum
Epist. ex
Apocal.
sumptum

traheretur affectus; utinam donet etiam, ut hoc ipsum aperiat intellectui; quia si spiritualibus videtur liquidum, manet tamen carnalibus occultum.

Volo ergo te participem fieri hujus muneris. Nam tunc vere comites individui sumus, cum in Christo unum sapimus, unum quærimus, & ad unum tendimus.

Appone aurem, & ausculta diligenter, quod sonat valde dulciter: *Qui habet (inquit) aurem, audiat, quid Spiritus dicat celestis; Vincenti dabo manna absconditum, & dabo illi calculum candidum, & in calculo nomen novum, quod nemo scit, nisi qui accipit.*

2. Audis jam, Frater, celestem vocem? Utinam & interiorum cordium nostrorum auditum tangat, ut vim virtutis illius sentiamus. Sermo vivus est; & omni acceptione dignus. O quam celestis vox, quæ nil terrenum fatetur! Quod si caro non capit, capiat spiritus, quo nimirum totus hic sermo plenus est. *Verba (inquit*

Apoc. 2.

Ioan. 6.

quit

quit) *qua ego loquor, spiritus & vita sunt.* Spiritus est, qui vivificat, caro non prodest quicquam.

Non ergo sentit arcana supernæ revelationis homo exter-

nus, carnalis, vagus, & elatus, Paulo attestante, qui ait: *Animalis homo non percipit ea quæ sunt spiritus Dei. Stultitia enim est illi, & non potest intelligere, quia spiritualiter examinatur.*

Spiritualibus ergo loquitur, qui spiritu tacta carnis mortificant, & mundum odio habent, & maligna diaboli consilia respiciunt. Hi enim primitias Spiritus habentes, quid sit hoc absconditum manna, ignorare non possunt; quia hoc gustando potius, quàm legendo vel audiendo didicerunt.

Datur autem manna dilectis filiis ex amore Deo Patri servientibus, qui ejus voluntati semper placere, ejus gloriam student quærere. Et si non horres accipere, manna interioris mentis exprimit dulcedinem, sive consolationem Sanctorum in hac vita.

Carnales non sunt capaces rerum spiritualium.

2. Cor. 2.

Manna datur spernentibus terrenas consolationes.

800 COHORTATIO

Est igitur congruus sensus; *Vincenti dabo manna absconditum*: contemnti carnalem consolationem, dabo spiritualem; respicienti terrena & exteriora bona, ostendam celestia & interiora charismata; quæ merito sui excedunt omnia illa delectamenta. Talia ac tanta etiam existunt, ut dignus nemo sit cognoscere, nisi prius discat vana & vilia solatia contemnere. Scriptum est enim: *Vir insipiens non cognoscat, & stultus non intelliget hæc,*

Psal. 94.

Gratia
internæ
consolationis
comparatur
cum
manna
quo Deus
pavit
Israelitas.

3. Libet autem pro expugnandis vitiis, & malis consuetudinibus vincendis, aliqua latius hic introducere. Sicut quondam filiis Israel in deserto habitantibus Deus manna pluit; ita & modo spiritualibus filiis suis, gratiam internæ consolationis contra tentamenta tribuit.

Tam diu filii Israel cibo illo aliti sunt, donec terram promissionis attingerent; & quamdiu electi in mundo peregrinantur, pane vitæ & intellectus foventur;

tur;

AD SPIRIT. PROFECT. 80
tur, donec deposito corpore ter-
ram viventium intrent. Dum au-
tem de frugibus illius terræ
manducare cœpissent, statim
manna desit; & dum sancti as-
sumpti fuerint in beatitudinis
gloriam, amodo non indigent
recreari nostro more spiritali a-
limonia.

Unus tamen panis est, qui An-
gelos pascit & homines, animas
in gloria, & viatores in gratia.

Sed est, quod me multum mo-
vet; quia plures sibi deesse man-
na causantur; plures etiam, qui
illo refici consueverant, gustum
jam perdididerunt. Quæ est alia
causa hujus ariditatis & insipidi-
oris vestri, nisi quia ad egena &
infirma mundi solatia reversi e-
stis?

Mementote egressionis ve-
stræ de Ægypto. Dies ille me-
moriale nominis Domini, in sem-
piternum recordetur. Nulli du-
bium, quin manus Domini vo-
biscum erat, alioquin in seculo
remanissetis.

Ubi est ergo ille spiritus, ille

Ccc 6

pri-

NOTA.

Cur mul-

tis man-

na desi-

ciat:

id est,

fervor

& ala-

critas

Spiritus

ad ser-

viendū

Deo.

802 COHORTATIO

primitialis fervor, intentio firma,
propositum immobile, fortis ut
mors dilectio?

Quodammodo armati egressi
estis mundum, dum constanti a-
nimo omnia perferre adverſa,
vilia, & aspera aſſenſiſtis. Insuper
& cum gaudio veniſtis ad mon-
tem Dei Oreb, ad audiendam
legem vitæ & diſciplinæ: dum
monita ſeniorum libenter audi-
re, & ſecundum ea religioſe vive-
re ſpoſondiſtis.

Cur ergo nunc vos itineris
tædet? Cur ad ſarcinas ſedetiſ,
& gravati ingemiſcitiſ? Jam pro-
pter tempus & annos, de fructi-
bus terræ promiſſionis, botros &
malagranata aliis aſſerre & pro-
pinare deberetiſ; & ecce vobiſ
etiam manna deeſt.

Jer. 3.

4. Convertimini filii rever-
tentes: quia ſi corpore non eſtiſ
reverſi ad ſeculum, tamen corde
adhuc tenemini in variis deſide-
riis terrenorum.

Multi
corpore
egrediū.
tur Æ-

Proh dolor, multi ſpirituali-
ter exeunt Ægyptum, tranſeunt
mare rubrum, ambulantiſ per de-
ſer-

fertum, portant tabernaculum & vasa ejus, sed non intrant terram promissionis.

Pœne omnia accidunt eis, quæ contigerunt filiis Israel, qui murmurantes contra Moysen, doluerunt, quod educti essent de Ægypto. Sic sic complures hodie reperiuntur, qui mundum relinquunt, parentes & amicos deserunt, peccata & vitia plangunt præterita, carnalia desideria abominantur, ignotam justitiæ normam ad manum magistrorum ducti sequuntur, vitam Christi crucifixi adspiciunt, & jugum Domini suave in obedientia & abnegatione propria ferunt; ita ut omnes parati & ferventes sint ad labores & abstinentias, mites ad increpationes; humiles ad abjectiones, patientes ad correctiones, & ad universa quælibet & indigna constantissimi; sed non in tali fervore omnès perdurant.

Nam aliquanto tempore egressionis, id est, conversionis suæ peracto, minus cauti & soli-

Ccc 7

citi

gyptum,
id est,
mundum,
sed ani-
mo re-
deunt.

Cur plu-
res à pri-
mo fer-
vore de-
ficiant.

804 COHORTATIO
citi de profectu suo, incidunt in
varias tentationes & ægritudines
passionum; ita ut nonnulli se in-
cepisse contristentur; quidam ve-
rò deliberent & modum excogi-
tent redeundi.

Alii autem etsi manserint,
cum tempore quodam & usu ali-
nariam molam trahant: quia
parvam devotionem & affectum
habent in his, quæ agenda didi-
cerunt; laboriosa & dura omnia
sentiunt, quia manna non ha-
bent. Cælum videtur eis æneum,
& terra ferrea: quia neque cœ-
lestia contemplari, neque agrum
cordis, virtutibus & devotis e-
xercitiis excolere sciunt.

5. Dicunt tamen, quia liben-
ter essent devoti, libenter habe-
rent virtutes, vellent se vicisse
suas passiones. Sed non sufficit
tantum bene velle, si deest ma-
nus & opera.

Oportet quod laboratis, quod
vim naturæ faciatis, sicut dicit
Dominus, *Regnum cælorum*
vim patitur, & violenti ra-
piunt illud. Violentia opus est; &
sci-

Bene vel-
le non
sufficit;

Matt. II,
Efficaci
voluntate

scitis, quod Sancti non otio & somno promeruerunt regnum Dei. & violentia opus.

Usquequo tardatis, & quare non armamini contra passiones: ut obtineatis virtutes, & diversas consolationes suscipere digni inveniarnini?

Quanto amplius tardaveritis, tanto peius semper fiet, & sine labore & dolore optatam requiem non percipietis. *Petite, & accipietis; quarite, & invenietis; pulsate, & aperietur vobis.* Matt. 7.

Pigritia & negligentia vos tenent, sed contra has primo accingimini, & bellate praelia Domini. Torpor & pigritia in negotio salutis primum expugnanda.

Quid negligitis proprium profectum? Certe pro vobis est, & pro pace vestra erit labor vester. Dicit Scriptura: *Modicum laboravi, & multam requiem inveni.* Eccl. 5.

Sed fortè respondebitis: Adversus vitia & passiones certare, quis semper potest? Multa sunt & pene insuperabiles, ut nobis videtur, Quis tantam sustinere potest vexationem!

Non tam
labor
quàm
merces
laboris
atten-
denda.

Diligen-
tia & per-
severan-
tia vincit
omnia.

6. Audite increduli & rebelles, delicati milites & servi pigri. Laborem attenditis, pugnam consideratis; sed de premio & victoria cur non cogitatis? Et quid est omnis labor, ad æternam requiem! Et quid brevis exercitatio, ad bonæ conscientiae consolationem?

O si inciperetis, & fortiter ac integre proponeretis, ut aut vincere aut mori eligeretis; profecto leve (Domino auxiliante) sentiretis, quod modò insuperabile putatis.

Vix aliquando ita vitiosus quis repertus est, cui diligentia cum perseverantia boni virtutes negavit.

Videtur vobis laboriosum, vincere passiones vestras; sed nisi eorum vitæ fuerint, nunquam habebitis veram cordis requiem.

Quando ergo alii sunt cum Deo in devotione & bona pace, tunc vobis erit tristitia, gravedo, & tædium foris & intus. Nunquã eritis securi & veraciter læti, nisi mortificaveritis carnalitates vestras, Et

Et si non trahit vos Sancto-
rum religiositas, & plurimorum
devotio; terreat saltem misera-
bilis inopia vestra, & divinæ ul-
tionis sententia. *Congregabo (in-
quit) super eos mala, & sagittas
meas complebo in eis. Consumen-
tur fame, & devorabunt eos a-
ves morsu amarissimo.*

Deut. 22.
Metus di-
vinæ ul-
tionis,
stimulus
nobis sit
fervoris.

Satis dure intonant versiculi
isti; & utinam convertant vetu-
statem vestram, quatenus inno-
vari & fervidi effecti; meliores
vos quotidie & alacriores fa-
ciant promissa Spiritus sancti.

*Vincenti (ait) dabo manna
absconditum. Si volueritis & au-
dieritis me, bonæ terræ comede-
tis. Orietur vobis pro spina, pul-
cherrima rosa: & pro tribulo,
candidissimum lilium. Magna
sunt hæc, dulcia & consolatoria
cupientibus proficere.*

7. Non ergo te conturbet,
homo Dei, non te dejiciat mul-
tudo vitiorum. Crede Deo, &
spera in eo, & eris melior victor
quàm fuisti. *Dominus pugnabit
pro te, & tu tacebis. Intelligisne
hoc?*

Exod. 14.

308 COMORTATIO

hoc? Dominus ipse dabit fortitudinem, ut resistas iræ, pigritiam excutias, & concupiscenti animo non consentias. Et tu tacebis, quia tibi hanc potentiam non adscribes, te propter hoc non elevabis; sed Deo totum pure tribues, qui adstitit à dextris pauperis.

Etiam quantum vales, hominibus te absconde, & nihil aliud quàm infirmum & inopem te confitere.

*In iustis
fer pa-
tenter.
In iuste
læsi cau-
sam Deus
suscipiet.*

*Patientia
in iurias
retorquet
in auxo-
rem.*

Si quando insurrexerit contrarius tibi, & dixerit, quod non libenter audis, esto patiens & tace, illatis malis Dominus respondebit. Justus enim Dominus ultimum non patietur abire quodcunque nocivum verbum.

Quid tibi nocere potest alterius malitia, si contra te inflatur, si detrahit, si objurgat? Seipsum magis prodit, quia bonus non est. Nam si tu bonus fueris, & in patientia manseris, nil mali tibi intulit; sed potius meritum tuum auxit. Tu clarior ex opprobrio, coram sapientibus; tu probator ex virtute patientiæ. Ne-

Nemini nocet pravitas alterius, neminem lædit verbum contumeliosum, quamdiu ipse pius & immotus fuerit.

Contumelia non nocet pio & pacifico.

Omnis homo qualis interior est, talis ei exterior adversitas erit. Quia si tu bonus, simplex, ac rectus, ac Deum timens probaris, nemo tibi bonitatem, justitiam, & pacem tuam potest auferre, nisi eam voluntarie reliqueris.

8. Non est magna patientia, quam parva res perturbat. Discite saltem tacere ad injuriam, quia prudentia est tacere in tempore malo. Qui vincere desiderat, vitium se tradat.

patientia vincitur injuria.

Cogita de corona, non de injuria, & quomodo possis alium sanare, non quid possis è contrario, quasi zelo justitiæ motus respondere.

Si ille non ignoscit, tu ignosce, quia ut frequenter majorem habet culpam, qui alteri irascitur, quam qui iratum patitur. Miserorum proprium est conqueri, & impatientiam citius commo-

ve-

SIO COHORTATIO
veri, & causas aliis imponere.

Tu ergo esto libenter reus, ut
fias ante Deum innocens. Tu
primo à te ipso incipe, & sic po-
teris etiam alium sanare.

Zelum
adversus
aliorum
defectus
modera-
re;

Audiat tamen, qui zelum vi-
detur habere adversus aliorum
defectus; qui indignatur, si quid
contra justitiam agitur.

Quàm recte & prudenter a-
geres, si zelum tuum etiam con-
tra tuam commotionem exerce-
res; & quod in alio reprehendis,
prius in te emendares?

Prius te
ipsum
quàm a-
lios cor-
rigens,

Cùm ergo aliorum culpis ira-
sceris, quid juvat de oculo fra-
tristui festucam tollere, & tuæ
impatientiæ motus non cohibe-
re?

An tibi videtur non esse fe-
stuca, sed potius trabs, illius cul-
pa? Vide ne fortè ex tuo iudicio
trabem suspiciose reputes, quod
coram Deo vix festuca habetur.

Non fidas nimis proprio ju-
dicio, quia homo es & non deus.
Sive tamen magnum, sive par-
vum fuerit, utilius semper te ip-
sum consideras, quia & tu pecca-
tor

AD SPIRIT. PROPECT. 811
tores, & curatione indiges. In *Rom. 2.*
quo ergo alium iudicas, teipsum
condemnas, cum eadem facis.

9. Quid enim mihi prodest, si
aliquem verbis meis sanavero? &
in propriis passionibus mansero?
Bene illi, cui malitia mea cedit
in bonum, sed vae mihi propriae
salutis interemptori.

Non est indicium mansueti
cordis, inconsiderate alium cor-
ripere, aut in correptione mo-
dum transire, vel non posse mo-
tum invectionis differre, donec
ira in mansuetudinem, & zelus a-
marus redeat in dulcedinem.

In Cor-
reptione
præceptum
esse cave.
Expecta,
dum ira
deferviat.

Forfitan tunc videbis non esse
tantæ culpæ reum, quem repre-
henderas, ac etiam magis excu-
sabis, super quo prius subito in-
dignabaris.

Sed & tuæ malitiæ imputabis
non incongrue, quod tantillum
non potuisti injuriæ perferre. Lu-
gebis quoque plus injustam cor-
reptionem, quam illius culpam.

Pudeat igitur te nondum di-
dicisse, parvos fratris defectus
tolerare, qui quotidie infirmita-
tem

tem propriam ab aliis desideras
portari,

Ne gra-
vius sit
crimen
corri-
pientis,
quàm
correpti.

Cur ergo eandem misericor-
diam non exhibes alteri, quam o-
ptas fieri tibi?

Revertere ad te metipsum, &
pertimesce, ne gravius delinquas
indignando, & male ferendo,
quàm frater tuus peccando.

Ille fortè casum suum, mox ut
agnovit, flevit, & de cætero ca-
vere proposuit; tu verò impa-
tiens & incompassivus peccatum
tuum nec inspexisti nec flevist.

Adhuc ille satis bene per a-
morem in corde suo tecum stat,
& nihil mali de te existimat; sed
se magis humiliat, & te super se
justificat.

Luce 18.

Videas ergo, ne ille, qui vide-
tur peccator, in regno Dei te
præcedat; & tu cum justitiæ præ-
sumptione similis fias superbo
Pharisæo; qui reprobatus est à
Domino propter suam super-
biam, adversus Publicani humi-
litem.

10. Ecce jam audisti aliquali-
ter, charissime, quomodo reip-
sum

sum debeas vincere, & zelum
contra propria vitia exercere.

Studeas ergo magis ac magis
proficere, & semper aliquid vi-
tiosæ consuetudinis amputare

Sicut autem negligentia vitia
nutrire solet, & virtutes amitte-
re; ita diligentia, quælibet inve-
terata mala evertit & expugnat.

Nam & si labor est in princi-
pio pugnae, tamen cum videris
paulatim hostes ruere, consola-
beris de prospero fine.

Impedit nos valde, quia non
audemus violentiam inferre na-
turae.

O quantos labores faciunt
homines pro terrenis lucrands,
& nos pro æternis bonis marce-
scimus.

Nauta petit mare, mercator
circuit regiones, miles fert arma
bellica, rusticus vomere scindit
arva; & sine labore non queunt
divitias & honores obtinere.

Ut quid ergo nos virtutes, sine
magna sollicitudine adipisci cre-
dimus?

Hodie aliquid inchoare, & En faci-
cras modicum addere, & sic die- lem me-

Stude er-
go profi-
cere. Id
homini
studioso
facile.

Laborēs
seculariū
attende.

En faci-
lem me-

814 COHORT. AD SPIR. PROF.
dum pro- bus singulis virtutē virtuti, pro-
ficiendi. positum proposito jungere, per-
ficit hominem virtuosum, devo-
tum, purum, sanctum, & religio-
sum, Deo charum & hominibus
gratiosum.

Hoc ordine promeretur ho-
mo nomen novū in calculo clau-
sum, quia calcatis vitiis efficitur
candidus interius, & sapius frui-
tur consolationibus supernæ
dulcedinis, quæ ignotæ manent
carnalibus & tepidis.

Ruminemus igitur sedula mé-
te præsentem versiculum adver-
sus detestabilem desidiam ad ig-
niendum nos & fratres nostros in
amorem spiritualis profectus; &
ut vitia nostra curentur, & dona-
tiones cœlestium virtutū in no-
bis augeantur: Neque enim frau-
dabit à desiderio suo fideles cer-
tatores Spiritus sanctus, qui ut
viriliter decertarent, hortatoria
voce insonuit, dicens: *Vincenti
dabo manna absconditum.*

FINIS Opusculorum
THOMÆ DE KEMPIS.
IN-